

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XXXVI. Ioannes Trithemivs Spanhe. Wolfgango Hopilio ciui Parisiensi S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

MILIARES

capit vim superiorem & inferiorem. ...
nem apus producere numerum de
m, binarius ab unitate recedens con
ergo ternarius, sacratus, virtuosus, de
natura, sed similitudinis participatio
yferia intelligit mens archana pulch
a virtus, quae vincit omnia mem
um quodque pulchritudine operati
compositis, sed errant, falluntur, de
Volunt mirari naturam, & fice
tutis naturae non intelligant. Non
tati sunt & sine arum discipuli, hosti
m intelligibili cognitione nihil est
us noster Iesus Christus dixerat, quod
estis est, non terrena, vt sumuntur
is intuitu per fidem & cognitionem
in sanctum, vnum principium, vnum
personarum semper eternum cultum
eruentissimi amoris & caritatis coe
te possunt. Ad hunc nisi mensuram
er, sed in sua ignorantia abest. Non
imitatione sufficiens, qui vna dicitur
miliaris, illis videlicet, qui semet in
natur, sed non omnium est in mente
imum caput eleuamus, redicimusque
olem. Aures non vident. Vt in con
r, sicut ex ternario vna pars
um omnipotens, non duo neque
mente coniunctio, neque boni p
e praecedant, neque superent in
i poterit operationem. Res autem
rum condiciones quadam sunt mus
sissima. Et alia quidem sunt oca
quam rationi. Quam diuersitatem
quidam homines ceteris excedunt
us perceptibilia percipit. Numerus
mero & mensura esse non potest. Me
hic & ternarius binarius non ad
sibi puritate simplicissima in primo
er quam antiqui sapientes intelligeb
que vltra humanam comprehendeb
s audire plenius. Studium generat co
similitudinem, similitudo commo
d, dignitas potentiam, & potentia
arum perfectionum tam diuina
procul omne superstitiosum, pra
per magiam intelligi volumus quam
intelligentiam rerum, quae diuina
niam coelestem non materialen, sed
oportet, vbi numerus, ordo & me
quam consonantiam inferiora co
moniam arbitrari coelestem, ab
tibilem formare sonum. Est aut
ara distributionum corporum inu
e est, vt ternario pareatur alacritas
eriale sed spiritualia sunt omnia. In
nim harmonia mentem nec delectat
que conditionem coelestis harmonia
notam

notam haberet, tam praeterita quam futura cognosceret. Quis autem mihi dabitur ex mil
libus vnus, qui harmoniam hanc intelligat coelestem? Ad supercelestem mens nata est,
cuius similitudine viuut. Altra nihil intelligunt, nec sentiunt quidem, vnde nec sapien
tiam menti nostrae conferunt, nec aliquid in nos dominum habent, qui spiritu ambu
lamus, confidentes Dominum Iesum Christum omnia in sua potestate habentem, ad cui
us nos similitudinem pro viribus fideliter oportet conformare. Ipsa est enim sapientia
Dei patris, ipse est fons & origo scientiae, ipse est animi centrum, per quem facta sunt omnia,
Abeant homines temerarii, homines vani, & mendaces astrologi, deceptores mentium,
& friuola garrientes. Nihil enim ad mentem immortalem, nihil ad scientiam naturalem,
nihil facit ad sapientiam supercelestem stellarum dispositio, sed corpus in corpus duntaxat
10 suum habet imperium. Mens est libera, nec stellis subiicitur, nec earum influentias concipit,
nec motum sequitur, sed supercelesti principio, a quo & facta est & secundatur, tantum
communicat. Caetera quae tibi ad inquisitiones tuas respondenda fuerant, o Germane, sa
cratiore inclusimus scrinio, tibi soli per Narciscum exhibenda, cui & clauem tibi afferen
dum non satis scienti commisimus, ne scrinium archanis plenum sine vtilitate possideres.
Venire autem ad te personaliter hac vice nequiuimus, quoniam aliorum vocati sumus.
Disces tamen ex Narcisco mentem nostram plenius, quomodo & quando nobis ad te veni
endi facultas accedere possit. In aliis literis scripsimus omnia quae nobis ad te scribenda
videbantur. Vale nostri memor nec tui oblitus. Ex Neometi ciuitate Spirensi 24. die Au
gusti. Anno Christi 1505.

XXXV.

WOLFGANGYS HOPILIYS IOANNI TRITHEMIO AB
bati Spanhemensi Salutem.

ELEGANTISSIMAM nuper a te mi Trithemi accepi epistolam, quae nobis & iuctanda
fuit, & menti admirationem induxit, quod ipse vir doctissimus atque mihi prorsus excellen
tior, ad me formicam agrestem vitam agentem scribere non sis dedignatus, & eo argumeto
tui ad nostrum incultum ingenium animi volueris declarare affectum. Vnde vero acci
derit hoc, me coniectura scire credo. Narciscus noster scientiarum omnium bonarum dil
30igentissimus inquisitor, ea fortassis quae somniis & phantasmatibus similia sunt, maiora
quidem quam nostra paruitas praestare queat, tibi de nobis retulit, cuius tu verbis adhibes
fidem (nam qui honesto sunt animo & ingenio benigno, quaecumque de aliis audierint bo
na facile credunt, mala vero tarde) impulsus es, quantum coniectare possum, vt mihi lite
ras tuas ornatissimas communicares. Habeo gratias immortales, vt pote qui tanti viri li
teras magnifacio. Quicquid enim humanis in rebus scibile fuerit, te non latere scio, qui
cunctos hodie mortales ingenio, scientia, & experientia literaria facile superas & excellis,
quod tua scripta, & probatissimorum virorum testimonia luce manifestant clarius. Hinc
doctos omnes singulari humanitate complecteris, quini immo & eos quos fama pertulerit
in notitiam tibi quicquam callere, & si hominum sint inferiores laudibus, pro ingenita ti
40bi bonitate magnificas ac plurimi aestimas. Reliqua pectoris nostri archana ex Narcisco
nostro communi amico intelliges, qui tuum immortale nomen marmoris in sculpfit
pectoribus. Quem tibi, & si non sit opus, plurimum commendo, eique persuadeas velim, pe
ricula Arislei & Alehindi vt praecaueat, quorum alter vitam miserime finiuit, alter vero
dementiam incidit, vt ex eorum opusculis facile nosti. Vale & nos ama. Ex officina nostra
Parisiense 3. Calend. Augusti Anno Domini M. D. V.

XXXVI.

IOANNES TRITHEMIVS SPANHE, WOLFGANGO
Hopilio cini Parisiensi S.

10 NARCISCVS noster ad me veniens Neometim 15. die mensis Augusti, tuas mihi lite
ras lupambule tradidit, & reliqua abs te sibi commissa explicauit. Miraris quod me is te lite
ris dignum aestimauit, putans nimis me credulum exitisse Narcisco, quasi te, priusquam ille me
accessit, non nouerim. Quantum enim sis multorum antea relatione cognoui. Tu autem probe
facis consilium imitando sapientis qui dicit: Quanto magnus es humilia te in omnibus, &
coram Deo inuenies gratiam, quoniam magna potentia Dei solius, & ab hominibus hono
ratur. Ipsa quoque Dei virtus & sapientia homo Christus Iesus in Euangelio sancto dixit: Om
nis qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur. Excelsa est patria nostra coelestis, Luca 14.
Re 3

Trithem

Opera
Historia

ad quam festinamus omnes, Christus autem Iesus via est humilis per quam itur in cœli.
 Quisquis ergo in excelsum ascendere montem æternæ felicitatis desiderat, viam humili-
 tatis non omittat. Et ideo quantumcunq; in hoc mundo siue discendo siue beneficiendo
 profecerimus, magis cogitare debemus quid nobis desit quam quid nobis adsit. Nam &
 plura nescimus quam didicimus, & plura negleximus quam fecimus bona. Quod fideliter
 considerans beatus Augustinus in quodam loco dicebat: *Laudabilior est animus cui nota est
 infirmitas propria, quam qui ea non respecta, maria mundi, vias siderum, fundamenta terrarum, &
 fastigia scrutaretur caelorum.* Et facit Hieronymus in quadam epistola: *Hæc est, in omni-
 bus sola perfectio, vera suæ imperfectionis cognitio, quia magnus ad Deum ascensus est propria infirmi-
 tatis sententia. Sacra virtus humilitas fundamentum & custos est omnium virtutum.* Erubescant
 igitur omnes elati, qui locum in cordibus suis concedunt superbiæ, cum sciant per solam
 humilitatem iter mentis esse in cœlum. Audiant qui se magnos inter sapientes huius
 mundi existimant, tunc Socratem ab Apolline sapientiæ palmam primo fuisse adeptum,
 cum post multorum studia annorum hoc se tandem scire profiteretur, quod nesciret.
 Frustra enim appellamur Christiani, si Christum non fuerimus secuti, qui propterea viam
 se in Evangelio dixit, vt conuersatio magistri, viuendi norma fieret discipuli, & illam hu-
 militatem imitetur Christianus, quam semper exhibuit Christus. Virtutum stabile fun-
 damentum est humilitas, quæ si fuerit intermissa, quid cæterarum congregatio virtutum
 nisi ruina quadam erit dicenda? Est enim primum hominis sapientiam affectantis confi-
 derare, qui ipse sit, quid intra se, quid extra. Item quid supra, quid infra, quid contra, quid
 ante se, quid post se. Hæc contemplatio quadripartitum parit fructum. Vilitatem sui, cha-
 ritem proximi, contemptum mundi, amorem Dei. Et hæc est via ad veram sapientiam,
 quoniam sine humilitate omnis humana doctrina inutilis, cum superbia vero profus est
 contemptibilis. Omnibus ergo per studium scripturarum ad sapientiam contendenti-
 bus superbia in primis cauenda est, quoniam sicut nullus sapiens est superbus, ita qui super-
 bus est ad sapientiam nunquam perueniet. Initium enim omnis peccati superbia est in
 angelis & in hominibus. Non parit superbiæ inuidia, sed potius inuidiam superbia fa-
 cit. Non enim inuidet nisi amor excellentiæ. Amor autem excellentiæ superbia vocatur,
 quæ cum sit malum in hominibus, Deo non placet, sacra dicente scriptura: *Superbis Deus
 resistit, humilibus autem dat gratiam.* Idcirco nobis timendum est, ne superbientes cadamus, 30
 Deo permittente, leui etiam occasione, vt Sophocles ait:

Humilitas
magnum
bonum est
& Deo gra-
tia.

10an. 14.

Superbia est
initium om-
nis pecca-
ti.

10an. 4.

” Αλλ' ἀσφραγήν κἀν σῶμα γεννηθῆ μέγα,
 ” Δοκίμ' ἀνθρώποις ἀπὸ σμικρῶ κακῶ.
 Sed virum oportet, etsi corpus natum habeat magnum,
 Existimare posse cadere, etiam a paruo malo.
 Et Phocylides contra superbiæ pulchre monuit dicens.
 ” Μὴ γαυρῆ σοφίᾳ, μὴ δ' ἀλλοῦ μὲν ἐν πολέτῳ,
 ” Ἐξ ὀδοῦ δὲ σοφῶς, δ' ὠρατῆς ἀμαλῆ πολέτῳ.
 Non extollaris sapientia, neq; fortitudine, neq; diuitiis,
 ” Vnus Deus est sapiens, potens simul, & prædiues.

Cætera vitia in malis tantum operibus valent, superbia vero in bonis maxime ope-
 ribus est cauenda. Cum autem sit odibilis coram Deo & hominibus superbia, recte facis a-
 mice, te coram vtriusque humiliando, vt gratiam consequaris. Narciscum in inquiren-
 dis occultioribus nimis curiosum, vt vana dimittat studia, & nunc & antehac saepe hortat-
 us sum, qui nescio quid magni somnians, aureos sibi montes in breui nascituros promit-
 tit. Sinamus eum, pergat cæcus itinere cœpto, donec suo se frustratum desiderio intelligat,
 quemadmodum & cæteri ante eum omnes qui eadem fatuitate laborarunt. Fluctuare ali-
 quantum coepit audiens ex nobis earum periculum & difficultatem rerum, quas sine præ-
 ceptore insequitur. Tuarum vero petitionum ex eo recipies solutionem. Vale sanus: Ex
 Neonicti 24. mensis Augusti Anno 1505.

LIBANIUS GALLVS, IOANNI TRITHEM. SPANHEMENSIS
canobii digniss. abbati S.

NVLLA mihi requies mentis, o pater Trithemi, donec euincamus hanc horam, non
 dixerim malorū, sed exercitationis. Ad laborē sumus nati, laboremus agēdo simul &
 patiēdo, quoniam sic penitus oportet expeditq; nobis. Nō metuas hanc hominū aduer-
 sum te inuidiam, dabit enim rebus tuis fortē in breui meliorē. Eius amore patiēter tolera,
 qui pro